

Стар редакције и администрације
Космајска ул. бр. 22.

Огласи се дају у администрацији
— Цена утврђена —

Неплаћени се писма не примају
Рукописи се не враћају.

Писма, рукописе, новац и све остало
што се односи на лист, слати вла-
даришту листа.

СТРАЖА

СЛОВООУМНИ ОРГАН ЈАВНОГ МИШЉЕЊА

ТЕЛЕФОН УРЕДНИШТВА 1092

Изази сваки дан у 6 ч. пре подне

ТЕЛЕФОН ШТАМПАРИЈЕ 1092

Адреса на телеграмима:
СТРАЖА — БЕОГРАД

Претплата на Србију на пошти:

на ГОДИНУ	дин. 12—
„ ШЕСТ МЕСЕЦИ	„ 6—
„ ТРИ МЕСЕЦА	„ 3—
„ ЈЕДАН МЕСЕЦ	„ 1—

Претплата за иностранство на пошти:

на ГОДИНУ	дин. 30—
„ ШЕСТ МЕСЕЦИ	„ 15—
„ ТРИ МЕСЕЦА	„ 7-50

На белом хлебу

А. Угарска то ругло од државе, која је још од свога постанка била извор буна, реакција и револуција (данас је у пламену). Она је данас на белом хлебу; преживљује своје последње дане и чека час, када ће је са карте европске нестати!

Стални немири, за последњих неколико десетина година, који су доводили целу Европу у опасност и који су кочили напредак балканских државица одигравали су се на територији А. Угарске. Цела Европа а нарочито 20 милиона Балканаца били су у великом страху и травицама због А. Угарске. Нарочито је Србија много пропатила због ње.

Још од почетка заснивања српске самосталности под Карађорђевићима и Милошем, А. Угарска, односно њена дипломатија чинила нам је сметње. Ако нам је кад и кад учинила какву у службу, она се је за њу после троструко наплатила.

Стране наше историје за последњих сто година пуне су доказа о овоме.

Да би нас (сасвим утукла и онеспособила за даљи опстанак и да би од наше државе створила своју провинцију, она нас није презала ни од чега. Као друмски разбојник, она је са револвером и ножем у руци глечила наш елементар у њеним границама олтужујући га за великадају, а од нас је тражила да се понизио, и да је молимо за опроштај.

Трпело се годинама и она је са таквим политичким моралом и даље глечила, затварала и мразила. После силних чуда и покора почињених го 1903 године, она нам је 1908 отела Босну и Херцеговину; помоћу Италије одузела нам је завојевану Албанију и створила нам је пут за Јадранско Море, Црној Гори је отела Скадар, око којег је пало толико црногорских јунака. Затим је помоћу свога утицаја на краља Фердинанда, натерала Бугаре да уђу у позорну братоубилач-

ку војну, да би нас омела у културном и економском пре породу, на којима се после успешних војних бацила и заложиле, она је почела да рове против Букурешког Уговора.

Претрпев фајаско у овоме, она је натукала дивљачке арнаутске хорде на нас. На Лондонској Конференцији њена дипломатија била је увек против нас. Прекло своје штампе стално нас је клеветала олтужујући нас да подбадамо наше саплеменике против ње.

Каква је према нама, таква је била и према целој Европи. Стварајући своју сферу утицаја у Малој Азији она је мегула руке на Киликију. Изјављујући да је поема Румунији пријатељски наклоњена она је у Ердељу гонила румунски елементар и подизала утврђења на румунској граници! У Галицији душмански је гонила Малорусе и Пољаке.

А према Италији, Француској, Енглеској? Ту историја има реч! И никако чудо што је под оваквим околностима морало доћи до сукоба на свима ланијама, што је морало доћи до крвавог рата у коме је цео свет устао против ње и њене неморалне политике.

Нашој нацији пала је та ретка част, да буде први међу првима, да буде прва чија се је мушка рука ухватила хладног челика.

Тројни Савез, који је овога пута представљен само Немачком и Аустријом, и Тројни Споразум потпомогнут Србијом, Црном Гором и Белгијом бију бој. Италија, трећи члан Савеза неће у рат. И зато је положај Тројног Споразума много повољнији и већ сада у првим борбама Савез је тучен на свима ланијама.

Дешесе које стажу са бојног поља говоре, да је Аустрија опкољена са свију страна непријатељем. Са револуцијом у себи, Аустрија је данас на белом хлебу и чека последњи час, па да заврши своју политичку и државну каријеру.

Руска победа

Ниш, 10. августа

Овдашњи руски отпорник послера саопштио је г. Министру Председнику Пашинју:

Да је после дводневне упорне борбе у реону Гумбазена руска војска одржала победу над немачком војском, која је била јача од три корпуса. Немци су са огромним губитцима одступили. Тај успех, постигнут је на фронту армије генерала Ренкампфа, има нарочити стратегијски значај

Ниш, 10. август.

Председник Министарског Савета, г. Никола Пашин, одговорио је царско-руском одпорнику послера г. Штрандману: Да изводи доставати најтоплију благодарност Краљевско Српске Владе, врховном главнокомандујућем на радосном извештају о величавној победи руског оружја. Српска војска ће с новим одушевљењем примити ову радосну вест, која ће јој дати новог помета у борби против заједничког непријатеља.

Промена на престолу

— Краљ Фердинанд пред абдикацијом —

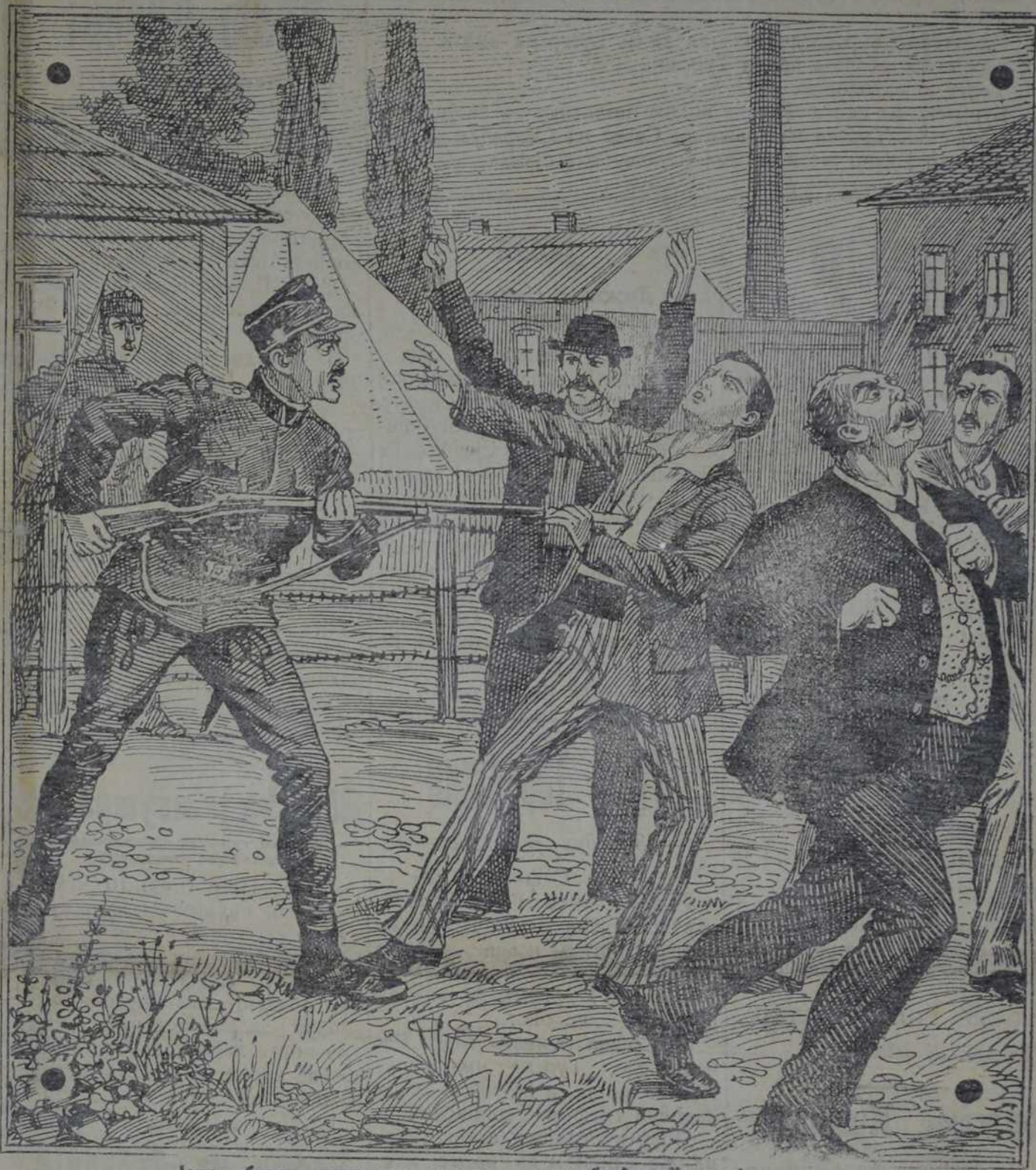
извештај „СТРАЖИ“

Софија 9 авг.

У дворским круговима говори се о абдикацији краља Фердинанда као о свршеној ствари. Као узрок његовом одступању са престола наводи се положај у коме се Бугарска налази. Везан родбинским везама за немачки и аустријски двор, краљ Фердинанд је више нагињао Тројном Савезу, док је бугарски народ већ вековима уз Русе.

Како се краљ боји да ње-

Како су нас мучили

Један бледи листак из страдања наше браће у Угарској

гова политика, нагињање на Савез на претпри пораз, који би довео у питање и опстанак династије, а како се престолонаследник већ у неколико миха декларисао као велики словенофил и привржник Русије, то Ферди-

нанд мисли да ће својим одступањем постићи два успеха: Сачуваће пријатељство Немачке и Аустрије и сачуваће краљевски престо својој династији.

добра је вест о козацима и тек што сам крочио преко неколико басамака, а она истрча и викну ми: — Јесте ли видели козаке. Госпа Цаја сада дошла из вароши и прича ми како јој је г. Јоца рекао да су дошли Козаци. Он их је видео. Доњи град их је пун. Г. Јоца, каже да су здраво мали, и да имају мале али здраво широке коње. Они на њима и спавају и једу. Ретко се кад силазе!

Нисам имао куражи да уђем у подрум. Бојао сам се да не чујем још каквих вести о козацима и њиховим коњима, који су мали као телад а имају широке носдрве, да би им човек могао песницу метути

После четврт часа походио сам једну пријатељицу више Светосавске цркве. Још првих дана бомбардовања преселила се у подрум. Мислио сам и њу да известим о доласку козака. Али ме је она предухитрила. И у њен нови стан — подрум,

Борба у ваздуху

— Ваздушна флота —

А. Угарска и

Од свију Великих Сила у Аустрији је ваздушна флота

РЕВИЗОРИМА

Молимо све наше ревизоре у унутрашњости који до данас нису послали обрачун за месец Јули да то учине најдаље до 20 у противном оставићемо им лист.

ФЕЉТОН

Кроз Београд

Времена се мењају и људи у њима

Пре непуних шест месеци седео сам са једним полицијским писаром код „Славије“ и очекивали смо да почне представа.

На пет минута пре него што ће се доћи завеса поред нас прођоше две елегантно обучене даме, са дубоко изрезаним сукњама и блузама. Не беху ваљда честито ми селу, а полицајац звону добро познатог Мику глумца и нешто му шапну. Нисам знао шта му је рекао, али после два минута већ сам знао у чему је ствар: обе даме биле су из полусвета и строго морални писар полицијски није могао да дозволи да ова залутала стада седе у једној дворани са чистим и невиним.

Чака Мика је извршио своје

и обе су морале заћи напоље где их је већ чекао жандарм и отпратио до кварта.

После кратке процедуре упућене су у управу где су сутра дан кажњене са по 10 дана затвора.

То је било пре шест месеци! Месеци и дани су пролазили и јуче сам се опет нашао са мојим старим пријатељем и полицијским писаром. Сада је био у цивилу. Напустио је полицијску и отишао у „судску“. Док смо се ми још здравили поред нас прозуја један фијакер са знаком црвеног крста. У њему су седеле две у црно обучене даме. Око руке имале су ширу белу платнену вродвезицу са црвеним крстом. Обе се насмејаше на мога познаника.

Он се насмеја и дубоко скиде шешир.

— Ко су те даме? било је прво питање које сам му пуштио!

И он ми исприча историју и једне и друге. То су биле наше старе познанице из Браниног позоришта!

Ти се чудиш? питао ме је

он! Их какав си! Па времена се мењају!

— И људи у њима! — допуних га ја.

Он се само насмеја и ухвати ме испод руке и пођосмо код „цара“.

— Да, да, размишља сам унут! Сасвим тачно. Времена се мењају, и људи у њима.

— Коваци долазе, или безжична телеграфија у Београду —

Идем улицама и размишљао о свему што сам чуо. Сваки се прави важан. Сваки зна! Сваки то има пријатеља, који је у стању да буде добро информиран. Сваки ти то зна све, ама баш све.

У близини „цара“ срео ме један пријатељ. Задуван је. У лицу се зацрвенео. Сав је окупан у ајоју.

— Долазе Козаци! била му је прва реч, коју ми је рекао. И победоносно, као да ми је јавио радосну вест да смо заузели Нови Сад, отишао је даље, да и другом ово јави.

Код Делинијеве апотеке срео

Талат је задовољан

— Турко-бугарски споразум — Долази у Софију наша дамај-стративан карактер. — Грчко-турски спор — Одрешено рука — Софија, 10. августа,

У разговору са једним руским публицистом Талат беј је дао ову изјаву о успеху своје масије у Софији.

Ја сам веома задовољан исходом поверене ми масије. Између мене и бугарске владе дошло је до потпуног споразума. У свима питањима ми смо јединодушни. О каквим размислима о којима је писано, нема ни трукне истине теденциозно писање грчке штампе, да моја подета има демонстративан карактер.

Порта је пре мога поласка на пут добила уверење од атинског кабинета, да се тамо жели да се питања спорна између нас и Грчке приведу крају.

И кад тако ствари стоје, онда о какв демонстративном путу нема ни говора. Турко-бугарско пријатељство учиниће, да ће између Грчке и Турске ускоро доћи непријатељског споразума!

На питање коресподентово да ли ће Бугарска имати каквих нарочитих обавеза према Турској.

Талат је одговорио: Бугарска ће као и Турска водити политику ва своју руку као и до сада. Турска не тражи ни Савес ни Споразум са Бугарском, већ једино жели да има мирољубива суседа.

Из Бугарске

Народ је за Русију
Софија 10. авг.

У овдашњим опозиционим круговима се говори да ће шефови опозиционих странака за дан два упутити на своје бираче манифест у коме ће изложити, да Бугарска ни под којим условима несме напусти своју неутралност. У случају, пак, да Бугарска силом згољности буде угурана у рат њено је место међу Русе и њене савезнице.

Ова вест направила је силну сензацију како у политичким тако и у дипломатским круговима. Краљ је позвао све шефове опозиционих странака у двор.

Држање Италије

— Италија се грозничаво спрема —
Рим, 10. авг.

Иако је изјавила да ће се држати строго неутрално Италија се ипак грозничаво спрема. У дипломатским круговима верују, да је ова промена дошла услед понуда учињених од стране Немачке.

Јапан

— Држање сједињених држава —
Берлин, 10. авг.

И Јапан је огласио Немачкој рат. У круговима блиском двору, говори се, да је цар добио писмо од председника Сједињених Држава, у коме му овај јавља, да је Француска влада одбила његову понуду да посредује за мир. По једном другом гласу, који кружи у Берлину, влада Сједињених Држава је преко свог представника у Токију изјавила јапанској влади, да ће одмах прећи у офанзиву, ако Јапан нападне на Кину.

Граф Тарновски

— Зао дух Бугарске —
Софија 10. авг.

Под насловом „Граф Тарновски“ софијски „Радикал“ довео је један оштар чланак против аустро-угарског посланика у Софији. У чланку се између осталог каже ово:

— Србија је имала свога Кевенхилера, Турска има свога Палавичинија, а Бугарска је усрећена графом Тарновским.

Први аустријски агент управљае Србијом за време краља Милана, други је био бугвар Абдул Хамида, а трећи је прави саветник краља Февдишанда. Како је прошла Србија и Турска видели смо. А сада да видимо како „цвета“ Бугарска под немачким саветима графа Тарновског.

Граф Тарновски је дошао у Бугарску у zgodно време. Трза-

чице и партиска трвења беху прошла и сав јаван рад био је управљен на препород. Али одмах по своје доласку он је дао новинама материјала, да се о њему пише. Он је почео да бучикара, а нарочито против руског дипломатског представника. За време ратова на Балкану, он је био прва наша срећа. Његови чести одласци и дуге конференције изазвале су сумњу. Граф Тарновски је такође, један од главних криваца за 17 јуни. За све несреће које су постигле бугарски народ један део пада и на овог аустријског дипломату.

Краљ Алберт

— Главно командујући француске и белгијске војске —
Париз, 10. авг.

Француска и белгијска војска сјединиле се. Целокупном убојном силом командоваће лично белгијски краљ Алберт.

Стан Главне Команде пресељен је у Ловен, источно од врисла.

За дан два очекује се главна битка.

Уза Луксенбург

— Војнички жена стрељана —
Лондон, 10. авг.

По једној вести из Париза Роза Луксенбург, угледна немачка социјалистичка списатељка у војска немачких жена — радница — стрељана је. Као узрок стрељању наводи се издајство!

Турска је неутрална

— Изјава турског посланика на петроградском двору —
Петроград, 10. авг.

Турски посланик у Петрограду, посетио је Гореликина руског министра председника и са њиме дуго конференсио. У добром обавештеним круговима се говори да је посланик дао у име порте изјаву, да ће Турска за све време рата остати неутрална.

Вести из Арбаније

— У Валони је анархија —
Рим, 10. авг.

Повлачењем страних трупа из Арбаније створена је у Арбанији тешка политичка ситуација. Многи арбански прваци, који су раније стајали уз кнеза сада су се од њега одцепили и у својим утицајним сферама про-

гласали се за независне. Услед незаштитености у Валони је прва анархија. Између Католика и Муслимана дошло је до јаке борбе. Власти су напустиле варош. Анархија се шири и постоји опасност да захвати и Драч.

Жалат беј

— Турски државник стигао је у Букурешт —
Букурешт, 10. авг.

Талат беј, турски министар унутрашњих дела у пратњи Хемил беја, председника турског парламента стигао је у Букурешт.

У круговима блиским влади говори се, да пут Талат беја нема политички карактер, већ да је акт куртоазije.

Свете жртве

† ВЛАСТИМИР НИКОЛИЋ
каплар, добровољац

Пре неки дан ми смо забележила како је за показану храброст прилаком заузећа аде Чакљанца награђен капларским чином редов добровољац из Куновчића чете студент Властимир Николић, а данас с тугом у срцу бележимо његово име међу светим жртвама за Отчину.

Доста слика јунака симпатични Властимир био је први свугде на јуначком мегдану. Он је био у одреду који је заузео аде Чакљанца и Стефанац и горео је од жеље, да буде први који ће ући у Панчево, па ма тамо први пао. И тако је и било, ономд је прешао у Панчево и херојски је тамо пао погођен у оба ока чарна. Друг му верни Милоња изнео га је из борбе, да га пси не скрнавје.

Слава нека је славно палом јунаку нашем добром Властимиру.

Синоћно пуцање

— Борбе око Вишњице —
Београд, 11. авг.

Аустријанци су јуче били веома мирни. Тек пред вече почела им се враћати ратоборност. Нас је испалењено око 10 метака и то: неколико око пола ноћи, а неколико око пола дана изјутра.

Кратка артиљериска борба водила се око Вишњице, наша артиљерија са неколико метака успела је брзо да ућутка непријатеља. Око пола два часа по поноћи један непријатељски монитор, покушао је под заштитом непријатељске артиљериске ватре да се провуче. Но, покушај му није испео за руком. Увек будно око команданта, ма-

јора Н. опозиво га је и са неколико метака монитор је био толико сптењен да је потонуо у хладан Дунав.

Један артиљериски официр изјавио је нашем сараднику, да је наша артиљерија толико надмоћнија над непријатељском, да је у стању да њихову најачу и најжешћу ватру ућутка за непуна три часа.

Жавела наша артиљерија!

Нови комесаријати

— Младеновац и Раља ће добити полицијског комесара —

Први дани бомбардовања Београда причинили су, да је велики број Београђана напустило своје домове и пошао у унутрашњост, прекидом пруге Београд — Реснак, сви они били су принуђени да иду до Ресника или Раље и ту да чекају воз и да њиме отпутују.

Многи, пак, Београђани немају куд у унутрашњости или из новчаних разлога остали су у Раљи и Младеновцу, и ту су узели станове под кирату. Како је њихов број велики, а како је и иначе у Раљи и Младеновцу јак саобраћај, то је министар унутрашњих дела решио да се у овим местима устави полицијски комесаријат.

За полиц. комесаре биће постављени, како из полицијских кругова сазнајемо, досадашњи комесар на Сави и станици железничкој.

Жарошке песме

— Шта певају наши победници по бојним пољима —

Ој Србијо, земљо дивна,
О, Србијо, мати мила,
Тя ћеш бити царевина!

Јунаке си изродила,
Обилиће, Краљевиће,
Александра и Ђорђија.

ПЛАТНАРСКА ТРГОВИНА

Јосифа Јаролимка

КОД

„Домаћице“

Кнез Михајлова улица број 14.

Отворена је и сада

С њима ћемо у бој љути Душманину смрт задати,
И Србију проширити.

Целу Српску Војводину,
Херцег-Босну, Далмацију,
Сјединити уз Србију.

Помогни нам Боже силни,
Дај нам снаге и јунаштва
Да се Српство уједини.

Час је куцно, време дошло
Сва Србија ногом стала
Да сједини Српство мило.

Генерал Божа

— Командант целокупне црногорске војске —
Цетиње, 10. августа

Његово Величанство Краљ Никола примио је данас у аудијенцију генерала Божу Јанковића са сватом и задржао се са њима дуго у разговору. Краљ је поверио генералу Јанковићу команду над целокупном црногорском војском.

Тражи се

Г-ђа Христина Ђорђевићка удова пок. Јавана Ђорђевића бив. војно судског пуковника у пензији, која станује у Београду у Косовској улици бр. 45. склоњила се из Београда 3 овога месеца, када је граната пала на њену кућу. У тој забуди без сумње је пропустила, да затвори свој стан, мислећи, да је и он уништен. Моли се г-ђа Христина, да се јави картом своје газде од куће, ради споразума, јер јој је он стан затворио, а ствари су остале неповређене.

По сазнању она је отишла породици у Крагујевац. Адреса је њенога газде од куће: В. М. Скадарска 15.

Књижара

Косте В. Илића

Преко пута новог двора

ОТВОРЕНА ЈЕ

Могу се добити карте за писање

ШАБАЦ ЈЕ ОПЕТ НАШ

Из Крагујевца јавља Врховна Команда ово:

Наша Војска заузела на јуриш Шабац. Непријатељ до ногу потучен оставља за собом велики плен. Овом победом непријатељ је потучен и отеран са наше територије. На бојном пољу остало:

40 хиљада аустријанаца заробљено 8.600, Заплењено је 40 брзометних топова, 17 хаубица, 36 митрглезга, 16 хиљада пушака 12 пуних сандука револвера, 85 кара, 3 хиљада разоравајућих зрна, 2500 хаубичких зрна, 3100 коња, 600 волова и 300 коморских кола.